

Polònia, país on pr després els capella

Des de l'aire, el camp polonès cobert de neu, a manca de dia assolellat, transmet grisa sensació esmoreïda; la boira difumina típiques cases camperolas, fusta, graners baixa teulada; l'ambient et transporta a misteriosos encis, enfortit pel desig de descobrir el desconegut. L'aire és glaçat; en canvi, els polonesos són gent atenta, cordialíssima, plens de gentilesa. Gran devoció per la dona, a qui tracten amb esmerada condescendència; a les nenes, des dels dotzes anys o abans, és ja costum besar-los la mà, fet que s'extén a tot nivell — no diem pas classes, perquè, com és ben sabut, no existeixen pas—.

CASORI POLONÈS

Les ànsies de viure i la vitalitat dels polonesos els ve donada, en part, pel clima cru, conseqüent necessitat d'absorbir nombroses calories, regades de ferreny vodka. Mentre els meus companys s'entregaren al turisme; visitaren la renaixentista Cracòvia, que per altre banda ja conec, i considero la més formosa ciutat que he conegut mai, després de Venècia; portat per personals preocupacions vaig ser convidat a una boda a Kelse, a tres-cents quilòmetres al sud de Varsòvia. La boda civil se celebrà a l'Ayuntamiento, a les vuit del matí; oficià una funcionària rossa, encantadora sacerdotessa laica, vestal elegantment guarnida en negra túnica. Després assistirem al primer brindis, xampany rus; a les deu, casa nuvi, un veritable banquet, els fumats (peixos, embotits), fora de l'especulació propagandística, industrial, són de promeraaqualita primera qualitat. Els "nasdnovies" o brindis són freqüents; has de beure d'un sol cop perquè és un símbol de joia, bon desig, obert, franc, sense cap mena de restricció. No cal dir que la primera estada a Varsòvia, després del dinar, vaig adormir-me a l'Ópera. El casori se celebrà el diumenge de Pasqua, amb oferiment acostumat de pa i ous, cants i resos; s'estranyaren moltíssim, perquè són ultra religiosos, que em confesés no creient; després de menjar, la núvia es retirà a casa seva, rebent tots dos la felicitació dels assistents a l'estil polonès, petonet a cada galta i

retruc als llavis; a les dotze, nova menjada: pastissos, pastel i postres; les quatre, un te ben guarnit; sis tarda, cerimònia casament religiós a la catedral, pompa, cants gregorians, part conservats en llatí; després altre gran banquet, ball, fins que el cos aguanta, buf!

sents tendències avantguardistes; cuidats i didàctis museus. En la vertent cultural, cal esmentar, només, que a Polònia existeixen quatre mil cinc-cents agrupacions teatrals d'aficionats; té nou òperes a ple rendiment (enveja), divuit milions de polonesos l'any, sense comptar turistes, visiten els museus.

Altres motius d'orgull per al país són les seves amples places i grans espais verds, degut social manca d'especulació del terreny; Varsòvia destruïda a l'última guerra en un noranta per cent ha estat reconstruïda pedra per pedra, racionalment, d'acord a plans convivència humana; resulta un veritable goig visitar els museus i passejar per

Evarist Vallès i d'altres pintors catalans han exposat a Varsòvia

PAÍS SORPRENENT

En els països socialistes, encara que moltes coses als occidentals se'ns fa difícil d'acostumar-nos-hi, en altres aspectes ens superen netament, qüestió social, ensenyament obert a totes les necessitats; educació cívica, plena llibertat de creació i producció artística, plasmació de totes les pre-

la reeixida vella plaça del mercat, encerclada pels seus romàntics edificis del segle XVI. En l'emplaçament de l'antic ghetto s'obre avui extens espai presidit pel monument de les víctimes del nazisme.

Cada persona o família li corresponen proporcionals, necessaris, metres quadrats; els materials són resistents, bons, sense haver de suportar sorolls